

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 2,971 คน จาก 44 สถานศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 400 คน จาก 40 สถานศึกษา โดยดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่ม ตามสูตรยามานะ (Yamane, 1973 : 727-728) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	ขนาดของประชากร
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนการสุ่มตัวอย่างกำหนดเป็น (.05)

แทนค่า

$$n = \frac{44}{1 + 44(.05)^2}$$

$$n = 40 \text{ สถานศึกษา}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 สถานศึกษา

2.2 ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก

2.3 เมื่อได้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

2.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาละ 1 คน ได้ทั้งหมด 40 คน

2.3.2 อาจารย์ผู้สอนกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ละ 1 คน รวม 8 สาระ จำนวน 40 สถานศึกษา ได้ทั้งหมด 320 คน

2.3.3 ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษาสถานศึกษาละ 1 คน ได้ทั้งหมด 40 คน

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง แสดงรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตำแหน่ง	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ผู้บริหารสถานศึกษา	44	40
อาจารย์ผู้สอน	2,883	320
ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษา	44	40
รวม	2,971	400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยดัดแปลงมาจาก ขอบข่ายเทคโนโลยีการศึกษา และผู้วิจัยสร้างเพิ่มเติมจากการศึกษา แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษาโดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert - Scale) 5 ระดับ คือ

ปฏิบัติมากที่สุดหรือคาดหวังมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5
ปฏิบัติมากหรือคาดหวังมาก	มีค่าเท่ากับ 4
ปฏิบัติปานกลางหรือคาดหวังปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3
ปฏิบัติน้อยหรือคาดหวังน้อย	มีค่าเท่ากับ 2
ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือคาดหวังน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1

วิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษา จากเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความวารสาร เว็บไซต์ เกณฑ์มาตรฐานงานสโตนศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. กำหนดขอบเขตของข้อคำถามจากนิยามของตัวแปรที่จะศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแนะนำให้แก้ไขปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถามกับนิยามของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยี

5. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยสูตร IC ซึ่งถ้าค่าดัชนีของแต่ละคำถามที่คำนวณได้ มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 หมายความว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา และใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม แต่ถ้าข้อคำถามใดค่าดัชนีที่คำนวณได้มีค่าต่ำกว่า 0.5 หมายความว่า ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา จะต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขใหม่

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

7. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ในสถานศึกษา จำนวน 30 คน ที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

8. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบัต (ผ่องศรี วาณิชศุภวงศ์, 2546 : 147) ได้ค่าความเชื่อมั่นบทบาทที่ปฏิบัติจริง .80 บทบาทที่คาดหวัง .92

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว มาตรวจสอบปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งแล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แบบไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจาก ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 1, 2 และ 3 เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 1, 2 และ 3 ถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 1, 2 และ 3 ไปแสดงต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ยกเว้น เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ผู้วิจัยให้ทางเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้

4. หลังจากส่งแบบสอบถามแล้วใน 20 วัน ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สงขลาเขต 1 และ 2 และรับแบบสอบถามคืนที่ เขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 3

5. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม แล้วนำผลการตอบไปจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูลแล้ว จึงดำเนินการเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. หาค่าร้อยละ (Percentage) ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 100) ดังนี้

4.51-5.50	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด หรือคาดหวังให้ปฏิบัติมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	ปฏิบัติมาก หรือคาดหวังให้ปฏิบัติมาก
2.51-3.50	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง หรือคาดหวังให้ปฏิบัติปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย หรือคาดหวังให้ปฏิบัติน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด หรือคาดหวังให้ปฏิบัติน้อยที่สุด

3. ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t- test (Dependent samples) ทดสอบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษาโดยการทดสอบแบบ F (F-test) ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และเมื่อพบว่าค่าสถิติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณ แบบ Scheffe' Test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
  - 1.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรของโรบินสัน และแฮมเบิลตัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 117 อ้างถึงในผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ , 2546 : 140)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อคำถาม
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบัต (ผ่องศรี วาณิชยศุภวงค์, 2546 : 147)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ k	หมายถึง	จำนวนข้อ
S_i^2	หมายถึง	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S^2	หมายถึง	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.1.1 หาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2.1.2 หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) โดยใช้สูตร (ผ่องศรี วาณิชยศุภวงค์, 2546 : 156)

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
n	หมายถึง	จำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง
x_i	หมายถึง	ตัวเลขหรือค่าคะแนนแต่ละตัว

2.1.3 ทาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546:160)

$$SD = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})^2}}{n - 1}$$

เมื่อ $\bar{x}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 n, N หมายถึง จำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง, กลุ่มประชากร
 x_i หมายถึง ค่าตัวเลขหรือค่าคะแนนแต่ละข้อ

3. สถิติทดสอบสำหรับสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่สัมพันธ์กัน โดยใช้ t-test (Dependent Samples Test) ซึ่งมีสูตรดังนี้ (ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546 : 180)

$$t = \frac{\bar{x}_d}{S_d / \sqrt{N}}$$

เมื่อ $\bar{x}_d$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง n คู่
 S_d หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง
 N หมายถึง จำนวนคู่

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) โดยมีขั้นตอนดังนี้ (ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546 : 180-182)

ขั้นตอนที่ 1 ทดสอบความแตกต่างโดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ MS_b หมายถึง Mean Square ระหว่างกลุ่ม
 MS_w หมายถึง Mean Square ภายในกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 เปรียบเทียบพหุคูณ เมื่อค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน โดยใช้วิธีการแบบ Scheffe' Test ซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$F = \frac{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)^2}{MS_w (1/n_1 + 1/n_2)(k-1)}, df = k - 1, n - k$$

เมื่อ	$\bar{x}_1, \bar{x}_2$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ 2
	MS_w	หมายถึง	ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม
	n_1, n_2	หมายถึง	หมายถึงจำนวนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1, 2
	k	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง